

Šolsko vodstvo ali pa krajni šolski svet gotovo nista nikoli zakrivala tega, da je na Trebelnem šolsko poslopje.

Nadalje se šolsko poslopje ne more ceniti na 6000 K, ampak v smislu § 13. ukaza visokega c. kr. finančnega ministrstva z dne 14. julija 1900 na samo 420 K, ker se plačuje od šolskega poslopja hišno-razrednega davka 4 K 20 h (dasi je ta davek na šolsko poslopje — nezakonit).

Poslednjič omenja podpisanec, da so po odloku visokega c. kr. finančnega ministrstva z dne 24. junija 1875 št. 17104 poslopja, ki so odločena za javen pouk in za stanovanje učiteljstvu, poučujočemu v teh poslopih, davka in po tarifni postavki 106 Be (opomba b) tudi pristojbinskega nadomestka — prosta. Če se je od šolskega poslopja na Trebelnem plačevala hišna razrednina, je bil ta davek — nezakonit! —

Z ozirom na to se torej tudi za 6. desetletje ne more predpisati pristojbinski namestek.

Kar se tiče premakljivega premoženja, obstoji isto iz državne obveznice z dne 1. avg. 1869 št. 18.809 pr 2000 K. Ta obveznica je pa ustanovna glavica pokojnega profesorja Frančiška Metelka, ki je volil ta znesek za izboljšanja plač učiteljstvu na Trebelnem, kakor kaže priloženo sprejemno pismo z dne 25. maja 1863 (pril. A).

Po uravnavi učiteljskih plač so se pa obresti te ustanove vedno rabile za tekoče šolske potrebščine, kakor je razvidno iz priloženih proračunov od l. 1885. nadalje. (Vsi proračuni pa niti ohranjeni niso.)

Po že zgoraj omenjeni tarifni postavki 106 pod Be opomba 2 d) so pa premičnine, ustanove za učne in dobrodelne namene oproščene pristojbinskega namestka. In, da tudi niso; zakaj se je toliko let čakalo s „plačilnim nalogom“? Saj krajni šolski svet ni nikdar zakrival, da ima šola na Trebelnem to ustanovo, od katere je pri c. kr. davkarji v Mokronogu prejemal obresti.

Z ozirom na navedene razloge, kakor tudi na to, da krajni šolski svet na Trebelnem niti sredstev nima, da bi plačal predpisani davek (saj znaša vsa proračunjena potrebščina za l. 1903 komaj 321 K 90 h, drugih sredstev pa nima šola, in občina, ki je sama jako ubožna — občani se trumoma izseljujejo v Ameriko — bi raje pustila, da bi se šolsko poslopje prodalo, kakor da bi plačala tako velik davek) naj blagovoli slavni c. kr. urad za odmero pristojbin plačilni nalog z dne 18. feb. 1903 razveljaviti in izreči, da je šola na Trebelnem kakor doslej, tako tudi v prihodnje oproščena vsakega pristojbinskega namestka.

Krajni šolski svet na Trebelnem, 26. marca 1903.

Janko Leban,

šolski voditelj in načelnik krajnega šol. sveta.

* * *

C. kr. urad za odmero pristojbin v Ljubljani je na ta priziv odgovoril dne 26. marca sledeče:

„Naj prejme gospod predsednik kraj. šol. sveta na Trebelnem.

Obveščate se, da se je pristojbinski namestek, koji je bil šoli na Trebelnem za pretekla desetletja od nepremičnin v znesku 675 K predpisan, vsled naredbe c. kr. finančnega ministrstva odpisal. — V zadevi vložena pritožba bode pozneje rešena.“ — Torej — vendar! — — —

Zmes.

III.

Minil je krasno uspeli shod kranjskega učiteljstva za izboljšanje gmotnega stanja. Bomo videli, koliko so zalegle naše odkritosrčne besede. Platonične simpatije političnih strank nam bore malo pomagajo, mi hočemo realnih dejanj. General kranjskih klerikalcev nas je pohvalil, rekoč: „Katoliško-narodna stranka je spremljala ta shod z velikimi simpatijami, in to tembolj, ker so se zahteve učiteljstva na tem shodu popolnoma v nepolitični in dostojni obliki stavile in zastopale.“ Tembolj se moramo čuditi poročilu v „Laibacherici“, katero je spisal nekdanji ljudski učitelj, ki pa je po raznih srečnih slučajih dospel do polnih vladnih jasli, kjer se prav dobro počuti in ima za naše najvitalnejše interese le vladna ušesa.

Ker potrebuje vlada za nove puške, topove, gume, za uvedbo dveletne vojaške službe in za rejo žrebcev ogromno vsoto milijonov, ni upanja, da bi kaka drobtinica odpadla za izboljšanje učiteljskih plač na Kranjskem, Primorskem, Tirolskem itd. Higijenični minister dr. pl. Koerber je iztaknil, da imajo šolski otroci slabe zobe in bo treba nekaj storiti za njih negovanje. Tudi učitelji si radi snažijo zobe, ali bolj potrebni so, da dobe kruha pod zob. Za tako delo bi si pl. Koerber pridobil večjih zaslug. Take zdravstvene reformacije so podobne dejanju bistroumnega gospodarja, ki je podirajočo hišo jel popravljati pri dimniku.

Regulacija naših plač je torej navezana na dobro voljo kranjskega deželnega zbora. Ako ne pogruntajo novega davka na luksus-stvari ali kaj takega, bi se morale deželne doklade povišati. Na to je dovolj jasno odgovoril dr. Šusteršič: „Proti temu se moram najodločneje izjaviti. Raje razbijemo ves deželni zbor, nego bi kaj takega dovolili.“ To so tedaj simpatije katoliško-narodne stranke za regulacijo plač. Hvala vam lepa za take simpatije!

Dasi je bil učiteljski shod nepolitičen, kar je edino pravo, vendar ga je skušala katoliško-narodna stranka fruktificirati v strankin namen. Kako milo je vabil „Slovenec“ pred shodom učitelje v svoj brlog, a ni menda ujel nobenega kalina. Po shodu je hotel izkoristiti izvolitev Jakliča podpredsednikom, češ, poprej so mu dajali nezaupnice, zdaj so ga pa posadili na podpredsedniško mesto. In v tem oziru je bilo napredno učiteljstvo preveč koncilijsko! Ako prononsirane osebe iz vodstva „Zaveze“ niso smele imeti prostora v vodstvu učit. shoda, bi tudi neznatna Slomškarja bila lahko zastopana po kom drugem nego po razvpitem Jakliču, kateri na svojem političnem shodu ni našel besede za regulacijo plač, dasi je bilo vsem učiteljem naročeno, naj zaneso agitacijo med ves narod.

Jasno kot beli dan je, da klerikalci niso volili Jakliča deželnim poslancem za to, da bi zastopal učiteljske koristi, nego dati so hoteli s tem le brco naprednemu učiteljstvu, kateremu je svetoval Šusteršič: „Naj učiteljstvo pošteno vzgaja mladino in ne zlorablja svojega poklica zoper vero, cerkev in duhovščino. Jaz svetujem večini liberalnega učiteljstva, naj vpliva, da se neha s tem početjem, ker vsak pošten človek bode pripoznal, da vera, verska in cerkvena avtoriteta so glavni temelj vzgoje vsakega naroda.“ O, ti ljuba, naivna duša! Z drugimi besedami rečeno, morajo vsi učitelji postati Slomškarji in morajo vsakega še toli izprijenega duhovnika častiti kot polboga, potem — no, potem vam nasujemo nekaj ovsa v prazno korito.

Ko dojdejo odgovori na škofova vprašanja od vseh duhovnikov, bodo isto gradivo zbrali in uredili Slomškariji ter imeli najzanimivejšo razpravo za svoj sestanek. O regulaciji plač ne smejo govoriti, saj „Slomškova zveza“ niti kake prošnje na deželni zbor dosedaj ni vložila.

Kako se učiteljstvo za nos vodi, so pokazali goriški klerikavci. Skovali so nalašč tak zakonski načrt, ki nikdar ne dobi najvišje sankcije, plače pa so vendarle regulirali. Zadnji čas jih je spreletavala zona, pomisleč, da bi se vodstvo naroda utegnili kdaj deliti z učitelji, kar se še bo zgodilo, saj laž in obrekovanje imata kratke noge.

V album vseh klerikalcev še zapišemo vedenje nemških klerikalcev v štajerskem deželnem zboru. Ko se je šlo za odpravo nepotrebnega nemškega ženskega učiteljskega („im freiheitlichen Sinne“) v Mariboru, kjer imajo klerikalno nemško žensko učiteljske pri šolskih sestrah, so vsi glasovali proti slovenskim deželnim poslancem, a župnik Holzer je celo isto, ustmeno zagovarjal. Erkläre mir dies, Graf Oerindur!

Rešetar V.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Iz „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“. Za letošnjo XV. glavno skupščino „Zaveze“, ki se vrši o Binkoštih v Brežicah, so dosedaj zglasene sledeče razprave.

I. Pedagoško društvo v Krškem: a) Slovensko meščansko šolstvo. b) Uradovanje slovenskih šolskih voditeljev. Poročevalec g. Iv. Lapajne, ravnatelj meščanske šole v Krškem.

II. Ljubljansko učiteljsko društvo: Pravni zastopnik učiteljstva. Ime poročevalca objavimo pozneje.

Dosedaj sta prijavi delegate sledeči društvi: I. Društvo učiteljev in šolskih prijateljev okraja ljubljanske okolice: 1. Josip Gregorin, šol. voditelj — Črnuče. 2. Franc Trošt, nadučitelj — Ig. 3. Franc Lavtižar, nadučitelj — Šmartno pod Šmarno goro. 4. Ivan Petrič, učitelj — Rudnik. II. Ljubljansko učiteljsko društvo: 5. Ivan Bernot, učitelj, 6. Engelbert Gangl, učitelj, 7. Janko Likar, učitelj, 8. Marija Marout, učiteljica, 9. Rudolf Vrabl, učitelj — vsi iz Ljubljane.

Vodstvo „Zaveze“.

Deželno slovensko učiteljstvo v Ljubljani ima v četrtek, dne 7. t. m., zjutraj točno ob 9. uri v „Narodnem domu“ (pritliče na desno) svoj redni letni občni zbor z običajnim vzporedom. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Ljubljansko učiteljsko društvo si ogleda v četrtek, dne 7. t. m., ljubljansko tobačno tvornico. Člani se zbero točno ob 2. uri popoldne pred tvornico na Tržaški cesti. Po ogledovanju je izlet na Vič-Glince. — Mnogobrojne udeležbe prosi odbor.

Učiteljsko društvo kranjskega šolskega okraja ima dne 7. maja t. l. ob 2. uri popoldne svoje glavno zborovanje v šolskem poslopju v Šmartnem pri Kranju. Vzporod: 1. Pozdrav. 2. Tajnikovo in blagajnikovo poročilo. 3. Podrobni načrt za ponavljavne šole. Poročevalec g. Ivan Sprachmann iz Podbrezja. 4. Volitev: a) odbora, b) delegatov za letošnjo „Zavezino“ zborovanje v Brežicah. 5. Predlogi in nasveti. Z ozirom na važnost točke 3, katera tema je na dnevnem redu letošnje uradne učiteljske konferencije dne 16. julija, vabi vljudno k obilni udeležbi odbor.

Slovensko učiteljsko društvo kočevskega okraja zboruje dne 7. maja ob 10. uri dopoldne v Ribnici po sledečem vzporedu: 1. Poročilo predsedništva. 2. a) O praktičnem poučevanju po formalnih stopnjah, b) ustna meritev in delitev na nižji in srednji stopnji. Poročevalec Jos. Zupančič iz Dolenje vasi. 3. Volitev delegatov k „Zavezini“ zborovanju. 4. Volitev novega odbora. 5. Slučajnosti.

Gg. društvenike vabi k zborovanju najvljudneje

odbor.

Štajersko.

Ormoško učiteljsko društvo zboruje dne 3. maja t. l. izvanredno zopet enkrat v nedeljo ob 10. uri predpoldne v ormoški slovenski šoli po sledečem vzporedu: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi in društvena poročila. 3. „Požari v šolskih poslopjih in kako se odvrčajo nesreče od šolske mladine v slučaju požara.“ Podava g. Ant. Porekar. 4. „Zanimivosti iz vinarskega in sadjarskega tečaja za ljudske učitelje v Mariboru.“ Poroča g. Ant. Kosi. 5. Volitev treh delegatov za XV. glavno skupščino „Zaveze“, ki se vrši 30. in 31. maja v Brežicah. 7. Določitev skupnega pomladanskega izleta s sosednim učiteljskim društvom ptujskim. 8. Nasveti. Pobirala se bo tudi udnina za tekoče društveno leto. Knjige „Slovenske šolske Matic“ so pri poverjeniku g. Rajšpu pripravljene, ravno tako slike za „Šolo in dom“. — K prav obilni udeležbi vabi najvljudneje odbor.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje v četrtek, dne 7. vel. travna ob pol 11. uri dopoldne v okoliški šoli po sledečem vzporedu: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Volitev delegatov za XV. glavno skupščino „Zaveze“. 4. Razgovor o vprašanjih za letošnjo okrajno učiteljsko konferencijo. 5. Slučajnosti. — Gg. pevci in gdč. pevke naj pridejo pol ure prej k pevski vaji. Pripravijo naj se na sledeče pesmi: „Mohorska pesmarica I. del“ št. 3 ter „Moh. pesm. II. del“ št. 6, 21, 47, 59 in 61. K mnogobrojni udeležbi vljudno vabi Fr. Šorn, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za mariborsko okolico bo zborovalo 7. dne maja 1903. ob 10. uri predpoldan v šoli Leitersberg-Krčevina po sledečem vzporedu: 1. zapisnik, 2. dopisi, 3. volitev delegatov za XV. glavno skupščino „Zaveze“, 4. podavanje, 5. predlogi in nasveti.

K prav obilni udeležbi vabi najvljudneje odbor.

Učiteljsko društvo za konjiški okraj zboruje dne 7. maja t. l. ob 10. uri dopoldne v šoli na Prihovi, kamor napravi majniški izlet. Pred zborovanjem je hospitacija v I. razredu. (Računanje). Vzporod: 1. Zapisnik. 2. Društvene zadeve. 3. Volitev delegatov za letošnjo glavno skupščino „Zaveze“. 4. Slučajnosti.

Vsi društveniki, kakor tudi bližnji slovenjebistriški p. n. tovarišice in tovariši so prav prijazno vabljeni.

Jos. Čeh, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo gornjegrajskega okraja zboruje v nedeljo, dne 10. maja t. l. v ljud. šoli pri sv. Frančišku Ksaveriju. Zborovanje se prične ob 11. uri dopoldne in se vrši po tem-le vzporedu: 1. Zadnji zapisnik. 2. O novem obrazcu šol. zamud in obravnava istih, poroča gosp. Fran. Koček. 3. Domovinoslovne črtice sv. Frančiška Ksaverija, poročevalec g. Jos. Terčak. 4. Šolska Matica, njene letošnje knjige in razširjatev istih med spodnještajersko slov. učiteljstvo, poroča g. Ig. Šijanec. 5. Volitev delegatov k „Zavezini“ zborovanju. 6. Razni nasveti in predlogi. — Cenjeni gg. kolegi in kolegije se vabijo najvljudneje, da se udeležijo zborovanja polnoštevilno. V slučaju nengodnega vremena se preloži zborovanje na prihodnjo nedeljo.

Iv. Burdian, t. č. predsednik.

Kozjansko učiteljsko društvo je zborovalo dne 5. aprila. Predsednik javi pristop gosp. Staufferja. Po prečitaniu dopisov je poročal tajnik o delovanju društva v pretečenem letu. Društvo šteje 31 članov in je imelo 5 zborovanj. Obravnavali so se pri teh sledeči predmeti: 1. Obravnava šolskih zamud, 2. Kaj lahko stori šola proti razširjanju pijančevanja (ref. Em. Moric), 3. Kako se dajo uporabljati zgodovinske pripovedke in pravljice pri domoznanskem pouku, 4. Risanje po življenskih oblikah na podlagi Wehrenfennigove zbirke, 5. Domoznanski pouk s pomočjo pridvižnega zemljevida in navod, kako si tega učitelj sam napravi (poročevalec V. Pulko). Tovariš Jelovšek je stavil tri resolucije v zadevi rubrike „Politisches Verhalten“ in „Sittliches Betragen“ v službenih razpredelnicah in o uvedbi disciplinarnega zakona. Predsednik je razkazoval model šolske table mizarja Betza pri Celju. Dne 1. septembra je slavilo društvo petdesetletnico službovanja nadučitelja gosp. Jož. Čizka v Pilštanju. Bil je to lep in pomenljiv dan za društvo in učiteljstvo. Slavljencu